25.5.2021

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaostolle

Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2021-2032, VNS 2/2021 vp

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto on pyytänyt valtiovarainministeriön kirjallista lausuntoa valtioneuvoston selonteosta valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2021-2032, joka annettiin eduskunnalle 15.4.2021. Suunnitelma perustuu lakiin liikennejärjestelmästä ja maanteistä. Liikennejärjestelmäsuunnitelmalle asetettiin parlamentaarinen työryhmä (9.10.2019-30.4.2021), joka ohjasi valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelua. Suunnitelma valmisteltiin liikenne- ja viestintäministeriössä. Valtiovarainministeriöstä oli asiantuntija ohjausryhmässä ja jäsen yhteistyöryhmässä.

Valtiovarainministeriöltä on pyydetty kirjallista lausuntoa erityisesti liikennejärjestelmäsuunnitelman toimeenpanoon liittyvistä taloudellisista näkökohdista ja miten suunnitelmaan sisältyvän valtion rahoitusohjelman arvioidaan toteutuvan.

Taloudelliset näkökohdat ja selonteon rahoitusohjelma

Valtiontalouden määrärahoista linjataan osana eduskunnalle selontekona annettavaa julkisen talouden suunnitelmaa neljäksi vuodeksi kerrallaan. Toisin kuin nyt liikennesektorille, valtiontaloudelle ei ole yhteen koottua, kaikkia hallinnonaloja kattavaa 12-vuotista rahoitussuunnitelmaa. Siten 12-vuotinen yhden hallinnonalan osittain kattava rahoitusohjelma on valitettavan irrallinen valtiontalouden kokonaisuuden kannalta. Selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta ja siihen sisältyvä rahoitusohjelma antavat kuitenkin näkymän sille, miten liikenteen osalta rahoitusta tahdotaan kohdentaa. Parlamentaarinen selonteon valmistelu tuo sille edelleen pitkäjänteisyyttä.

Selonteon luvussa 1.2 viitataan lakiin liikennejärjestelmästä ja maanteistä ja sen pykälään 15 b, jonka mukaisesti:

”Kunkin hallituskauden alussa liikennejärjestelmäsuunnitelma tarkistetaan ja sovitetaan yhteen julkisen talouden suunnitelman kanssa sekä tarvittaessa tarkistetaan julkisen talouden suunnitelman muuttuessa. Liikenne- ja viestintäministeriön on varmistettava valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman yhteensovittaminen muihin valtakunnallisiin suunnitelmiin.”

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto

puh. 0295 16001 (vaihde)
valtiovarainministerio@vm.fi
www.vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

Finansministeriet
Snellmansgatan 1 A, Helsingfors
PB 28, 00023 Statsrådet

tfn 0295 16001 (växel)
valtiovarainministerio@vm.fi
www.finansministeriet.fi
FO-nummer 0245439-9

Valtion rahoitusohjelmasta luvussa 6 todetaan, että rahoitusohjelman toteutuminen riippuu kehys- ja talousarviopäätöksistä. Lisäksi todetaan, että valtion rahoitusohjelma tarkistetaan tarvittaessa julkisen talouden suunnitelman muuttuessa.

Vuosien 2022-2025 julkisen talouden suunnitelma annettiin eduskunnalle selontekona 12.5.2021. Pääministeri Marinin hallitus päätti korottaa kehystasoa vuodelle 2022 900 milj. eurolla ja vuodelle 2023 500 milj. eurolla. Samalla vuodesta 2023 alkaen päätettiin pysyvistä säästöistä 370 milj. eurolla. Liikenteen hallinnonalalle tästä kohdistettiin 110 milj. euron säästö, joka on osoitettu kokonaisuudessaan kehittämishankemomentille (31.10.77). Valtiovarainministeriö haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että hallituskauden viimeinen kehyspäätös, joka sijoittuu kokonaisuudessaan tulevalle hallituskaudelle, on ns. tekninen kehys. Käytäntö teknisessä kehyspäätöksessä on ollut liikenteen investointimomenttien (31.10.77 ja 31.10.79) osalta, että näiden yhteissummaksi on arvioitu esimerkiksi kolmen edellisen hallituskauden keskimääräinen vuosittainen yhteinen määrärahataso, sillä seuraavan hallituksen liikenneinvestointipäätöksille on pidetty tarkoituksenmukaisena jättää varaus. Mikäli näin toimitaan myös seuraavalle hallitukselle pohjaksi tehtävässä vuosien 2024-2027 teknisessä julkisen talouden suunnitelmassa (keväällä 2023), jättää se kyseisen 110 milj. euron säästön vaikutukseksi vajaa 10 milj. euroa vuodessa.

Eduskunta sinetöi vuosittaisessa budjettiprosessissa määrärahojen käytön ja kohdennuksen niin liikenteen kuin muidenkin käyttökohteiden osalta.

Kati Jussila
budjettineuvos
Valtiovarainministeriö, budjettiosasto